

**WAKE
UP!**

GROTE VERZOENDAG
EN DE
NIEUWE VERBONDSBETEKENIS
VOOR CHRISTENEN

ARNO LAMM &
EMILE-ANDRE VANBECKEVOORT

GODS PROFETISCHE KALENDER
IN TIJDSLINIEN EN FEESTEN

**WAKE
UP!**

GROTE VERZOENDAG
IN HET NIEUWE VERBOND

September 2017

© Copyright

Dit document is een bijlage bij het boek Wake Up! Gods Profetische kalender in Tijdslijnen en Feesten. Wij adviseren dit document dan ook samen met het boek te bestuderen, aangezien er regelmatig naar verwezen wordt.

Voor meer informatie: www.wakeup.nu

INHOUD

Grote Verzoendag voor Christenen?	5
De Nieuwe Verbondsbetekenis van Grote Verzoendag.....	5
Verschil tussen Paasfeest en Grote Verzoendag	8
Let op de volgorde van de rituelen.....	12
Grote Verzoendag gaat ook over uw kerk	14

Grote Verzoendag voor Christenen?

Veel christenen hebben wel gehoord van Grote Verzoendag. Het is een van de 7 Bijbelse feesten, maar we plaatsen ze vaak in de categorie “Joodse feesten”. In dit artikel willen we uitleggen waarom Grote Verzoendag ook nu voor Christenen grote betekenis heeft.

De Feesten die in Leviticus door God werden ingesteld waren zeven repetities voor toekomstige gebeurtenissen. Niemand beseftte in die tijd dat Christus toen al centraal stond in deze feesten en daarom waren deze feesten in het Oude Testament “schaduwfeesten”, want de latere werkelijkheid in Christus zou pas de diepste betekenis van elk van die feesten onthullen. De vier voorjaarsfeesten werden door Jezus Christus exact vervuld op de kalenderdag van elk van deze feesten. Zijn plaatsvervangend offer liet zien dat het slachten van het lam op het Pesach feest al in het Oude Testament een vooruitwijzing was naar Golgotha. Want precies op die kalenderdag werd Jezus Christus het Pesachlam voor de wereld.

Nu de voorjaarsfeesten rondom Jezus’ eerste komst tot in alle details zijn vervuld, zien we uit naar de vervulling van de drie **Najaarsfeesten** rondom Zijn Wederkomst. Die feesten zijn: het Bazuinenfeest, de Grote Verzoendag en het Loofhuttenfeest.

Sommige christenen denken dat deze feesten overbodig zijn geworden na de komst van Christus, maar dat is niet zo want Hij staat juist centraal in elk van deze feesten. De echte betekenis van deze feesten is juist duidelijk geworden in het licht van het Nieuwe Verbond. Het **bazuinenfeest** wijst vooruit naar het moment waarop de hemelse Bruidegom Zijn bruid komt halen, bij het klinken van de *Laatste* bazuin¹. De **Grote Verzoendag** wijst op het moment dat de hemelse hogepriester naar buiten komt en elk oog hem zal zien en dat feest heeft dus alles te maken met Zijn uiteindelijke “Wederkomst”. Wie die twee feesten van elkaar onderscheidt, ontdekt ook het verschil tussen een opname van de gelovigen en de wederkomst van de Koning.

De Nieuwe Verbondsbetekenis van Grote Verzoendag

Als je de actuele betekenis van Grote Verzoendag voor christenen wil begrijpen, dan is het belangrijk om ‘de schaduw van hetgeen komen moet’ te begrijpen in zijn rela-

¹ Deze laatste bazuinklank op het bazuinenfeest (Yom Teruah) wordt ook wel de Tekiah G’dolah genoemd. Het is volgens de Joodse traditie ook de dag van het huwelijk van de Messias, de opstanding van de doden en de kroning van de Koning.

tie met de werkelijkheid in Christus.¹ Voor die schaduw moeten we naar het Oude Testament.

God had voor de bevrijde Israëlieten een offersysteem ingesteld, waardoor verzoening kon worden gedaan voor Gods aangezicht.² Op die manier kon het bondgenootschap tussen God en Zijn volk sterk en zuiver blijven.

Gedurende het jaar werden de zonden - door het offer en de persoonlijke belijdenis van degene die het offer kwam brengen - overgebracht naar de hoorns van het altaar in de tempel.³

Eén keer per jaar werd de tempel gereinigd, doordat de Hogepriester met het bloed van een bok de hele tempel door ging tot ook het Heilige der heilige was gereinigd.⁴ Als de Hogepriester daarna levend naar buiten kwam was dit het teken dat God zich met het volk verzoend had. De Grote verzoendag was als het ware de “reset”-knop voor de relatie tussen God en het volk en was daarmee ook de meest heilige dag per jaar. Zodra “elk oog” de hogepriester zag, wisten ze dat het goed was. Daarna legde de hogepriester de zonden symbolisch op de kop van de andere bok (“de bok voor Azazel”) die met deze zonden buiten het kamp werd gebracht om nooit meer terug te keren.

Tot zover het oudtestamentische ritueel. De schrijver van de Hebreeën brief maakt een heel bijzondere verbinding met dit ritueel door uit te leggen dat Christus als Hogepriester⁵ het hemelse Heiligdom is binnengegaan als de Middelaar van een beter verbond. De orde van de aardse priesterdienst die verbonden was met het Oude Verbond had afgedaan en daarvoor was een nieuwe Hogepriesterlijke dienst (naar de orde van Melchisedek) in de plaats gesteld. Maar Jezus was niet alleen de Hemelse Hogepriester, Hij ging de hemelse tempel ook binnen met Zijn eigen bloed. Waar in het oude Verbond nog elk jaar het ritueel van het slachten van de “bok voor de Heere” herhaald moest worden, is Zijn bloed vanaf Golgotha altijd in de Hemelse tempel aanwezig. Het bloed van Jezus heeft eens, voor altijd, gevloeid en op grond daarvan

1 Kol. 2:17. Als Bijbelse schaduw en werkelijkheid niet juist worden onderscheiden, dan bestaat de kans dat andere dagen en feesten worden ‘gevierd’ onder invloed van de armelijke wereldgeesten. Zie Kol. 2:20-22, Gal. 4:8-11.

2 Lev. 23:28. Aaron en de hogepriesters na hem moesten ook een stier offeren om verzoening te doen voor zichzelf en voor hun huis. Zie o.a. Lev. 16:6.

3 Lev. 16:16: ‘Zo zal hij (= de hogepriester) verzoening doen over het heiligdom om de onreinheden der Israëlieten en om hun overtredingen in al hun zonden.’

4 Zie o.a. Lev. 16:15, Heb. 9:6-7.

5 Heb. 7:15-17, 9: 11-13. Naar de orde en het evenbeeld van Melchisedek staat in deze brief.

vervult onze Hogepriester nog dagelijks¹ Zijn dienst in het heiligdom, in de ware tabernakel.² Dat is ook de reden dat Grote Verzoendag voor christenen enerzijds niet meer jaarlijks gevierd hoeft te worden door een terugkerend ritueel, maar dat anderzijds de eeuwige verlossing die Hij door Zijn plaatsvervangend offer verwierf voor de nieuwe verbondsgelovigen wel dagelijks actueel is. Maar die dagelijkse toepassing van Grote Verzoendag is dan weer niet een ‘automatisch mechanisme’ waarin de menselijke schakel ontbreekt. Het bloed is aanwezig, maar de Hogepriester kan alleen voor ons pleiten als wij onze zonden berouwvol belijden. Dan is er de belofte van verzoening³. Grote Verzoendag is dus niet verleden tijd, het is voortdurend actueel en vergeving staat dus wel degelijk in verbinding met belijden, berouw en inkeer.⁴

Precies op dit punt kan zomaar een theologische discussie ontstaan als christenen van mening zijn dat ze eens en voor altijd (en bij voorbaat) vergeven zijn en dat (huidige en toekomstige) zonden geen effect meer hebben op hun relatie met God. Ze zijn ooit door God gerechtvaardigd en daar kan niets meer tussen komen. Eens gerechtvaardigd betekent dan in hun ogen dat ze als rechtvaardigen verder door het leven gaan, welke daden ze daarna ook nog zullen doen. In onze tijd is dat een gedachte die we regelmatig voorbij zien komen. Heiliging en reiniging zijn processen die vooral voor de verantwoordelijkheid van de Heilige geest komen, zo is dan de gedachte. Het is precies ook de reden dat in die kerken en gemeenten nauwelijks meer wordt gesproken over het belijden van zonde. Het wordt een steeds minder belangrijk thema, dat vaak vervangen wordt door onderwerpen waarin centraal staat dat we door God geliefd zijn. Dat laatste is weliswaar juist, maar overal waar in kerken dit thema eenzijdig wordt belicht⁵, zien we de gevolgen. Na verloop van tijd is zonde onbespreekbaar en wordt de waarheid subjectief. ‘We’ passen het evangelie zo aan dat het niet meer schuurt en ‘we’ kunnen ook elkaar er niet meer op aanspreken. Meestal raakt ook de onfeilbaarheid van de Bijbel als geheel in het geding. En wie het nog wel over Gods geboden voor een goed leven⁶ of over het zoeken van Gods gerechtigheid wil hebben, die wordt al snel weggezet als wettisch. We zoeken dikwijls nog naar eenheid, maar beseffen niet dat zonde in onze gemeente voor krachteloosheid

1 Zie enerzijds dat het bloed “eens voor altijd” heeft gevloeid, maar dat de toepassing van Zijn bloed nog dagelijks is. Het betekent dat daar nog steeds een actuele functie aanwezig is en deze hogepriesterlijke dienst niet “eens voor altijd” heeft plaatsgevonden en dus achter ons ligt in de tijd.

2 Heb. 8:1-2.

3 Let wel: verzoening is iets anders dan rechtvaardiging. Rechtvaardiging heeft te maken met onze bevrijding, maar verzoening is nodig als wij door onze zonde de relatie beschadigen.

4 Zie o.a. Joh.1:6-9,2:1-2. Johannes schrijft deze brief aan nieuwe verbondsgelovigen.

5 Zie o.a. Heb. 10:38-39, 12:4-6, 12:10-13. Maakt een recht spoor met uw voeten ...

6 Zie o.a. 1 Joh.2:3,3:23.

en verdeeldheid zorgt. Uiteindelijk leidt dit proces tot een gemeente waarin reinheid en heiliging niet langer toenemen, maar juist als minder noodzakelijk worden gezien.¹ Zonde wordt dan langzamerhand geconserveerd. We zoeken op menselijk niveau naar eenheid, maar vergeten dat dit alleen bereikt kan worden als de Waarheid van Zijn Woord en een(sgezind)heid in Zijn heilige Geest elkaar ontmoeten.

We zoeken dikwijls wel naar eenheid, maar beseffen niet dat de zonde in onze gemeente voor krachteloosheid en verdeeldheid zorgt.

Hoe kan het zover komen? Enerzijds doordat de normen in de wereld buiten de kerk heel snel veranderen en deze vervolgens ook kerkgangers kunnen besmetten en anderzijds doordat we de betekenis van de Bijbelse feesten en hun onderlinge verband niet meer hun plaats geven in de kerk. We zijn ons te weinig bewust van Gods oproep om "heilig te zijn omdat Hij heilig is" en voor we het beseffen komen op zondag ook wereldse (postmoderne) denkkaders met de bezoekers mee de kerk in en worden deze kaders niet langer Bijbels getoetst.

Verschil tussen Paasfeest en Grote Verzoendag

De theologische gedachte dat God ons niet meer aanspreekt op onze zonden kan des te makkelijker ontstaan als we het onderscheid niet zien tussen de betekenis van het Pesachfeest en Grote Verzoendag. Inderdaad wordt een mens met God verzoend als zijn of haar zonden op grond van Christus' plaatsvervangend offer worden vergeven en die persoon wordt bevrijd uit "Egypte"; dat is uit de macht van de zonde en slavernij. Die bevrijding kan niet ontstaan door eigen werken, maar ontvangen wij door geloof en uit genade alleen. Die bevrijding heeft alles te maken met het eerste feest: Pesach.

Pesach is het grote feest waarin de nieuwe verbondsgelovigen² gedenken dat zij door het bloed van Christus – ons Pesachlam - zijn gerechtvaardigd en bevrijd uit de macht van de vijand van God. In de Nieuwe Verbondsbetekenis noemen wij dit feest in het Westen "Pasen". Pesach is in de feestencyclus dus het eerste feest en zo is Pasen ook de eerste grote gebeurtenis in het leven van iemand die door het bloed van het Lam gereinigd wordt en bevrijd wordt van de macht van de zonde en de dood. Die rechtvaardiging houdt niet in dat alles wat daarvoor krom was, door het sterven en opstaan van Christus wordt rechtgemaakt, maar dat de zondaar zelf door God

¹ Zie o.a. 2 Kor.11:2-4, een tekst die deze houding tegenspreekt.

² Uit Israël en uit de heidenen.

als rechtvaardig wordt gezien.¹ De kromheid uit ons verleden wordt ons niet meer aangerekend. Daarna wordt de gelovige als een gerechtvaardigde op de weg gezet richting het “Beloofde Land”. Maar de vraag is: kan er daarna niets meer misgaan?

Die rechtvaardiging houdt in dat niet alles wat daarvoor krom was, door het sterven en opstaan van Christus wordt rechtgemaakt, maar dat de zondaar als rechtvaardig wordt gezien

Als bevrijding en vergeving zouden betekenen dat we nooit meer opnieuw verzoening met God nodig hebben, waarom is Jezus dan als Hogepriester de hemelse Tempel binnengegaan en waarom pleit Hij daar dan *voortdurend* voor gelovigen? Als Pesach het enige feest zou zijn, dan zou bevrijding inderdaad betekenen dat er nooit meer iets tussen God en de gelovige mens in kan komen te staan. Dan volgt na de bevrijding direct het “Beloofde Land”. Er zijn mensen die dat prediken, maar er is niet veel denkkracht voor nodig om vast te stellen dat de praktijk heel anders uitwerkt. Zo was het overigens ook met het volk Israel dat door Gods hand was bevrijd uit Egypte, maar daarna grotendeels zijn eigen weg ging. God gaf daarom ook nog 6 andere feesten die elk hun belang hebben op Gods Weg van redding en heiliging.

Waar **Pesach** dus een duidelijke betekenis heeft aan het begin van iemands geloofsleven (“reiniging en bevrijding door het bloed van het Lam”), daar mogen we het als gelovigen nog altijd in blijde herinnering blijven vieren en dat is ook precies de reden waarom we jaarlijks Pasen vieren. Daarbij gedenken we, naast Golgotha, ook dat God niet alleen Zijn Zoon heeft opgewekt maar dat Hij ons ook zal opwekken door Zijn kracht.²

Maar **Grote Verzoendag** heeft niet voor niets als meest heilige dag van alle feesten een plaats in de cyclus. Het kreeg plaats 6 toegewezen. Je zou kunnen zeggen dat de Nieuwe Verbondsbetekenis van dit feest is begonnen op het moment dat Jezus Christus de hemelse tempel binnen ging en dat dit feest uiteindelijk volledig vervuld zal zijn nadat Jezus Zijn werk als Hogepriester in het hemelse Heiligdom heeft voltooid en Hij deze plaats zal verlaten, waarna elk oog Hem zal zien.³

¹ Zie o.a. Gal. 2:15-16.

² Zie 1 Kor. 6:14.

³ Matt. 24:30.

Tussen dat moment van Zijn Hemelvaart en Zijn wederkomst is Grote Verzoendag een blijvend actueel en dagelijks feest voor christenen. Het is een feest waarvan het eerste deel is uitgevoerd¹, maar dat daarna “werk in uitvoering” werd en blijft totdat Hij terugkomt en Zijn voeten op die laatste Grote Verzoendag op de Olijfberg zet. De Hebreënbrieffschrijver beschrijft zo mooi dat Hij dan niet meer terugkomt voor de zonden van de mensen maar in het bijzonder “om aanschouwd te worden door hen die Hem tot hun heil verwachten”.²

De Nieuwe Verbondsbetekenis van Grote Verzoendag begon op het moment dat Jezus Christus de hemelse tempel binnen ging.

Dus als je daadwerkelijk gelooft dat Christus centraal staat in *alle* feesten en je onderscheidt daarbij Pesach van Grote Verzoendag dan wordt ook duidelijk dat God een verschil heeft aangebracht tussen “rechtvaardiging” (Pesach) en “heiliging” (Grote Verzoendag). In een vorige studie beschreven we meer in detail het verschil tussen Rechterlijke vergeving (“Pesach”) en Vaderlijke vergeving (Grote Verzoendag) en ook dat onderscheid duidt op een rechtvaardiging van Gods zijde (door Zijn genade) en een inrichting van je leven (door ons ‘doen’) dat in overeenstemming is met Gods Instructie voor heiligheid.³

Download: je kunt met de code achter in het boek Wake Up! op de website de uitgebreide studie over Rechterlijke en Vaderlijke vergeving downloaden. Hierin wordt het onderscheid tussen het Paasfeest en Grote Verzoendag ook uitgebreid beschreven.

De feestencyclus biedt een geweldig zicht op Gods plan van redding en heiliging. Deze cyclus laat ook zien dat gelovigen die in zonden vallen niet kunstmatig hoeven te belijden ‘dat zonden niet meer zwaar wegen voor God’ of ‘dat God bij voorbaat de zonden vergeeft die je nog niet hebt gedaan’. In sommige kringen is dit inmiddels een reden om heel veel Bijbelteksten over de gevolgen van zonden te negeren, terwijl God toch zegt: weest heilig, want Ik ben heilig”.⁴ God is een rechtvaardig God waarvan niemand kan verwachten dat Hij Zijn normen zal bijstellen. Normen die Hij zelf opstelde om zich te kunnen verbinden met een volk dat gelijkgestemd Zijn stan-

1 Namelijk dat Hij met Zijn eigen bloed is binnengegaan als Hogepriester in het hemelse Heiligdom. Heb. 9:12.

2 Hebr. 9:28: De D. Sternvertaling geeft een mooie vertaling aan deze tekst.

3 Zie o.a. 2 Kor. 6:16-7:1, 1 Joh. 3:22 : daar wij Zijn geboden bewaren en DOEN wat welgevallig is voor Zijn aangezicht.

4 Zie bijv. Lev. 11:44-45, 19:2, 20:26.

daard zou gaan volgen.¹ En God roept ook in deze tijd op om onze normen en gedrag zo af te stemmen dat ze in lijn zijn met Zijn heiligheid. In steeds meer opzichten staan die normen haaks op de norm die in de wereld om ons heen wordt gehanteerd.

Maar in tegenstelling tot de situatie in een gedeelte van de evangelische beweging, hebben met name ook veel orthodoxe protestanten moeite met het onderscheiden van deze twee feesten. In de meeste behoudende gezindten staat de onzekerheid van je behoud voortdurend centraal en voert levenslange angst voor God de boventoon. Ook dat strookt niet met de betekenis van deze twee feesten. Want de bevrijding uit Egypte was een soevereine daad van God, waarbij de Hebreërs alleen in gehoorzaamheid het bloed aan de deurpost moesten aanbrenge. Het was Gods genade dat de Hebreeuwse slaven (onverdiend) uit Egypte werden bevrijd en die parallel geldt evenzeer als we de betekenis van het kruis op Golgotha doortrekken. En voor zover wij na onze redding en bevrijding zondigen, is daar de voortdurende Grote Verzoendag, **want** onze Hogepriester is aanwezig in de hemelse tempel en Hij pleit daar voor ons. God wil noch een lichtzinnig voorbijgaan aan de zonde noch angstig smeken, maar wel onze oprechte belijdenis. Want dat zorgt er in de Hemelse tempel voor dat onze Middelaar en Voorspraak bij de Vader voor ons pleit op grond van Zijn bloed, dat daar voor altijd aanwezig is.² Dat is de genade van Grote Verzoendag. En natuurlijk moet het zo zijn dat die belijdenis uit ons hart komt en dus gepaard gaat met een verlangen en inspanning om de zonde te laten.³

In het Nieuwe Verbond geldt een hogere standaard

Er is nog een belangrijke aanwijzing waarom Grote Verzoendag voor christenen van belang is: Deze meest heilige dag was niet door God gegeven voor ongelovigen die wilden meedoen aan het feest. Het was voor mensen *die al deel uitmaakten van het volk van God* en die toch nog zondigden. God had niet voor niets *aan Zijn volk* een systeem van offers aangeboden, zodat zij hun zonden konden belijden en het verbondsvolk zich met Hem kon verzoenen. Als zonden voor God daarentegen geen bezwaar meer vormden dan was het offersysteem overbodig geweest en Grote Verzoendag onnodig. En dat principe geldt ook in het Nieuwe Verbond, waar God een hogere standaard hanteert door de Wet van Christus.

¹ Zie bijvoorbeeld die gelijkgestemdheid en het effect van inkeer in 2 Kor. 7:9-11.

² Zie o.a. 1 Joh. 2:1-2 waar Johannes spreekt tot 'kinderkens', gelovigen dus, die, na hun redding door Zijn bloed, alsnog hebben gezondigd.

³ Zie Rom. 8:2,13-14.

Andersom is ook waar: omdat het offersysteem er was, was er een door God zelf aangereikte mogelijkheid tot vergeving van zonden voor iedereen die zijn zonden oprecht beleet. Daar was geen plaats voor angst voor een toornig God die niet zou vergeven, maar wel voor een gelovige die leeft in het besef dat zonde nooit geaccepteerd kán worden¹. Daaruit volgt dat wie dus beweert geen zonde meer te hebben en daarbij alle besef van schuld bij voorbaat afwijst, het eigen geweten in slaap wiegt en zichzelf misleidt.² En degene die angstig twijfelt of zijn of haar zonden wel vergeven kunnen worden, die gaat voorbij aan het werk van de hemelse Hogepriester.

Let op de volgorde van de rituelen

We legden al uit waarom Grote Verzoendag tot aan Zijn wederkomst “werk in uitvoering” zal blijven. De volgorde van de oudtestamentische rituelen heeft ook voor christenen een belangrijke waarde, omdat die volgorde ook iets zegt over de uiteindelijke vervulling van dit feest. Nog even in volgorde: in Leviticus³ lezen we dat het proces van de jaarlijkse reiniging en verzoening eindigt op het moment dat de hogepriester naar buiten komt. **Daarna** worden alle zonden, waarvan de tempel was gereinigd, symbolisch op de kop van de bok voor Azazel gelegd. Een begeleider leidde deze bok naar de woestijn, waar hij⁴ van een rots werd afgegooid, zodat de zonde nooit meer in het kamp kon terugkeren. Dat was natuurlijk symbolisch bedoeld. Maar dit ritueel wijst ook naar een toekomstige gebeurtenis die vervuld zal worden nadat de hemelse Hogepriester zal zijn “wedergekomen”. Sommige theologen zijn van mening dat deze bok voor Azazel verwijst naar Christus die de zonden op zich nam. In de Joodse literatuur wordt Azazel echter in verband gebracht met de satan en dat is nogal een verschil. Maar let eens goed op de volgorde van het ritueel van Grote Verzoendag; allereerst wordt de “bok voor de Heere” (de verwijzing naar Christus) geslacht, waarna dit bloed wordt gebruikt door de hogepriester om het heiligdom te reinigen. Tot zover is het eenvoudig te herleiden dat deze bok de schaduw is van Christus die stierf en waarbij onze Hemelse Hogepriester met Zijn bloed voor eens en altijd is binnen gegaan in het hemelse heiligdom, waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf. Maar de bok voor Azazel sterft pas **nadat** de hogepriester het heiligdom heeft *verlaten*⁵ en *het bloed van deze bok wordt niet in de tempel gebruikt*. Als we

1 In deze tijd steeds meer verbonden aan de gedachte dat verkeerde dingen voor God niet meer zwaar tellen omdat de gelovige ‘eens en voor altijd gerechtvaardigd’ zou zijn en soms door een fatalistische ‘ik-ben-nu-een-maal-zo’ mentaliteit (zie eerder).

2 Zie o.a. 1 Joh. 1:8 en Ef. 4:17-32, 5:9-10.

3 Lev. 16.

4 Zie weer Lev. 16 en ook de daarop gebaseerde Joodse overleveringen.

5 Zie Lev. 16:20: **Nadat** de hogepriester de verzoening van het heiligdom, de tent der samenkomst en het altaar **voleindigd** had kwam deze bok, die dus **niet** voor de Here was, aan de beurt.

dus het schaduwritueel verbinden met de toekomstige werkelijkheid in Christus dan betekent dit dat Jezus Christus als de Hogepriester bij Zijn wederkomst de vloek van de zonden zal terugleggen op degene die aan de oorsprong van alle verleiding heeft gestaan, waarna deze wordt afgevoerd om uiteindelijk nooit meer terug te keren. Die gebeurtenis **na** de Wederkomst en de daarbij horende afsluiting van Zijn dienst in de hemelse tabernakel kan er dus alleen maar op wijzen dat deze bok voor Azazel inderdaad de toekomst van de satan weerspiegelt. De duivel ‘die hen verleide’ zal nu, als de aanstichter, het oordeel, dat God hem al in het paradijs aanzegde, ondergaan, waarbij zijn kop¹ uiteindelijk zal worden vermorzeld, nadat hij in eerste instantie in de afgrond zal worden geworpen en opgesloten.² Door de handelingen in het ritueel van de Grote Verzoendag zorgvuldig op een rij te zetten, kunnen we een scherp beeld krijgen van de toekomstige vervulling van dit feest en deze uitleg komt overeen met tekstgedeelten in de Bijbel die dit helemaal ondersteunen.

Grote Verzoendag is een belangrijke dag voor christenen en deze hoeft dus niet op een vaste dag gevierd te worden, omdat deze het hele jaar doorleefd zou moeten worden. Het is dagelijkse actualiteit en dus is ook een dagelijks nieuwtestamenteisch vieren³ ervan op zijn plaats omdat onze Hogepriester niet één keer per jaar het heiligdom binnen gaat, maar er voortdurend is en Hij elke dag voor zondaren een Voorpraak is bij de Vader, totdat Hij terugkomt.

Dit betekent niet dat we het jaarlijkse feest daarom moeten negeren. We kunnen het juist gebruiken om ook aan niet-messiaanse Joden uit te leggen dat de Nieuwe Verbondsbetekenis zoveel rijker is en christenen kunnen elkaar er aan herinneren dat het belangrijk is dat wij onze zonden ook daadwerkelijk belijden en ons met onze Vader verzoenen. Er is momenteel geen tempel in Jeruzalem en geen hogepriesterlijke dienst op aarde. Nee, sinds de Hemelvaart van onze Hogepriester is dit een 24-uurs dienst in het Hemelse Heiligdom, beschikbaar voor hen die berouwvol hun zonden belijden, nadat zij eerder door het geloof gerechtvaardigd zijn door Zijn offer op Golgotha.

1 zoals deze van de bok in de afgrond destijds.

2 Zie Gen. 3:15, Ezech. 28:14-19 en Openb.20:3,10 (1000 jaar). Een en ander doet overigens niets af aan de persoonlijke verantwoordelijkheid van elke zondaar, die van God een persoonlijk geweten heeft ontvangen.

3 Zie 1 Kor. 5:8 dat ook over een dagelijks “vieren” van Gods feest (hier Pasen) spreekt met het ongezuurde brood van reinheid en waarheid.

Grote Verzoendag gaat ook over uw kerk

Tot nu toe maakten we een verbinding tussen de jaarlijkse Grote Verzoendag in het Oude Testament en de Nieuwe Verbondsbetekenis waarin centraal staat dat Jezus Christus als de Hogepriester voortdurend voor ons pleit. Daarin gaat het om persoonlijke belijdenis van zonden en persoonlijke verzoening van de gelovige met Zijn hemelse Vader. Het is Gods genade dat de zonden die wij berouwvol belijden, vergeven worden. Berouw is daarin een belangrijke factor omdat God het hart aanziet en niet alleen onze belijdenis hoort. Berouw is bovendien van belang omdat zonde ook schade kan aanbrengen aan anderen en omdat het ons motiveert om ons van zondig gedrag te bekeren en om het, indien mogelijk, ook met onze naaste goed te maken.

Maar er is ook een **collectief aspect** aan Grote Verzoendag. Het hele jaar door werden de zonden door individuele gelovigen zelf beleden, maar Grote Verzoendag had als doel dat God zich *met het hele volk* verzoende en het volk een schone lei gaf. Dat was ook de reden dat het hele volk jaarlijks, in de 40 dagen¹ voorafgaand aan Grote Verzoendag, een periode van “inkeer” kende². Iedereen moest verantwoordelijkheid nemen om zichzelf te onderzoeken en terug te keren van slechte wegen die God niet welgevallig waren. Het was een periode van ernstig en maatschappelijk breed gedragen zelfonderzoek.

In het Westen zijn we die collectiviteit grotendeels kwijt geraakt. Geloven is een individuele aangelegenheid en iedereen draagt alleen nog zijn eigen verantwoordelijkheid. Het collectief noemen we dan nog wel “kerk” maar we komen vooral samen als een groep van individuen die zich op God richten. En als er dan al sprake is van een collectief dan is dat vooral gericht op het horizontale (sociale) niveau: elkaar ten dienste staan, samen kerkdiensten beleven en samen anderen in onze omgeving helpen. We vertalen die collectiviteit maar heel erg weinig naar de verantwoordelijkheid die wij gezamenlijk als volk van God dragen, naar God toe. De Bijbel laat ons zien dat de verbondsgelovigen niet in de eerste plaats als individu in een verbondsrelatie staan met de Sterke, maar dat God een verbond heeft gesloten met het volk en dat individuen daar met hun eigen verantwoordelijkheid aan toegevoegd worden. God sprak het volk Israël als geheel aan en tegelijkertijd ging God uiteraard een weg

¹ Let wel: de RK-kerk heeft 40 dagen voorafgaand aan Pasen een periode van bezinning op de agenda staan (en dit wordt in toenemende mate door Protestantse kerken overgenomen), maar in de Bijbel gaat het om 40 dagen van bezinning en inkeer voorafgaand aan Grote Verzoendag. Een juiste Bijbelse plaatsing van deze periode leidt tot een veel beter begrip van het verschil tussen Pesach en Grote Verzoendag. Mozes ging op de 1^e dag van de maand Elul de berg op en het volk kwam tot inkeer van zijn wandaden. Op de 40^e dag daalde Mozes (op Grote Verzoendag) weer af van de berg.

² ‘Teshuva’ in het Hebreeuws.

met elk individu dat een plaats krijgt in Gods plan. Behalve individuele aansprakelijkheid is er dus ook sprake van een collectieve aansprakelijkheid.¹

Zodra we dat beseffen, begint ook door te dringen dat individuele zonde effect kan hebben op het functioneren van het collectief. Het volk Israël ging als collectief een eigen weg. Uiteindelijk leidde dat tot het vereren van afgoden (“overspel”) en het negeren van Gods Instructies voor een goed leven. God sprak het volk als geheel aan en de gevolgen waren collectief. Hij nam in bepaalde tijden Zijn bescherming weg van Zijn volk, waardoor ballingschap en nederlagen het hele volk ten deel vielen. Hoewel God de rechtvaardigen kan uitredderen mogen wij die collectieve verantwoordelijkheid niet negeren. Persoonlijke zonde kan uiteindelijk ook gevolgen hebben voor het functioneren van een hele gemeente en een van zonde doordrenkte samenleving kan ook Gods oordeel over dat betrokken volk afroepen.

Persoonlijke zonde kan uiteindelijk ook gevolgen hebben voor het functioneren van een hele gemeente en samenleving

De leiding van de gemeente is aangesteld om te waken en de verkeerde theologische denkkaders, die als gevolg van wereldgezindheid ook de deur van de kerk kunnen binnenkomen, te identificeren en te benoemen. Daarom wordt van de leiding van een gemeente - zeker in onze tijd - gevraagd om normatief leiding te geven en zonden op basis van de Bijbel te benoemen.² Maar de leiding kan enerzijds niet alles zien en anderzijds hebben individuele gelovigen ook zelf te allen tijde de verantwoordelijkheid om een leven van heiligheid te leiden. Als je als gelovige moeite hebt met die hartsgesteldheid en toch je eigen weg wilt gaan, dan kom je onder de invloed van wereldse denkkaders en dat denken zet de deur naar zonde gemakkelijk open. En zoals eerder aangegeven: als de norm van de Bijbel niet meer duidelijk klinkt, dan wordt de normatieve meetlat in de gemeente verlaagd en ontstaat een krachteloze gemeente³. Dat kan dan een collectief zijn dat nog steeds op dezelfde wijze als voorheen zijn diensten inricht of nog steeds die mooie muziek tijdens de aanbiddingsdiensten ten gehore brengt of een sociale functie heeft in haar omgeving, maar helaas ook een collectief dat in toenemende mate geen zout meer in de wereld is.

¹ Zie bijvoorbeeld dat, ten goede, op elkaar letten ten goede in Fil. 2.

² Zie o.a. 1 Tim. 5:20 over de bestraffing in de tegenwoordigheid van allen van gemeentelieden die in zonde leven, opdat ook de anderen vreze of ontzag zouden hebben. Zie ook Jak. 4:1-10.

³ Let op wat Paulus zegt over mensen (in de laatste dagen) die met een schijn van godsvrucht, de kracht ervan verloochend hebben in 2 Tim. 3:1-5.

Zou het daarom niet juist van groot belang zijn als kerken in ons land elk jaar ook een periode zouden nemen waarin alle individuele gelovigen zichzelf zouden onderzoeken en hun zonden bij Hem en waar nodig ook bij elkaar¹ zouden belijden, zodat God kan zien dat het collectief berouwvol terugkeert naar Zijn normen? Wat een kracht zou er van uitgaan als de gelovigen in onze kerken zich zouden bekeren van hun zonden, ook omdat ze weer gaan beseffen dat hun individuele zonden wel degelijk invloed hebben op het functioneren van de gemeente als organisme en uiteindelijk op hun land. En hoeveel zegen zou er van Gods wege vrij komen als we daadwerkelijk – met behulp van de Heilige Geest - onze eigen wegen zouden onderzoeken en toetsen en de zonden zouden belijden?

Het onderzoeken van ons hart is een zaak die we samen met God moeten doen. Van sommige zaken of gedachten zijn wij onszelf terdege bewust. Maar God toetst ook onze gedachten en onze hartsgesteldheid als wij daar dagelijks om vragen. Hij kan dan ons geweten aanspreken waar wij het zelf genegeerd hebben.

Wij gebruiken de uitspraak “God ziet het hart aan” nog wel eens van uit de gedachte dat we “het allemaal goed bedoelen, ook al doen we het niet goed”. Daaruit ontspruit dan vaak de gedachte dat God kijkt of we ‘gemiddeld genomen’ goed bezig zijn. Dat we het hier en dan daar niet zo nauw nemen met Gods norm wordt dan in feite verdoezeld met de uitspraak “God ziet het hart aan”. Maar ten diepste is het een vorm van hoogmoed waarmee wij denken dat Gods norm niet altijd in elk aspect van ons leven onze norm hoeft te zijn, zolang we “per saldo” maar in de goede richting leven. Deze hoogmoed kan zich van ons meester maken en zelfs ons Godsbeeld gaan bepalen.

Over die hoogmoed vonden we een treffende notitie in een Joodse bron:

Als een persoon zegt: “Ik zal zondigen en berouw hebben en dan zal ik zondigen en berouw hebben” dan geeft God hem geen mogelijkheid om berouw te krijgen. Als deze persoon zegt: Ik zal zondigen en dan zal Grote Verzoendag wel verzoening brengen, dan zal Grote Verzoendag geen verzoening brengen. Grote Verzoendag verzoent voor overtredingen die een mens naar God heeft gemaakt; maar voor overtredingen tussen een man en zijn naaste biedt Grote Verzoendag geen verzoening totdat hij – die zijn naaste in bitterheid of ergernis in zijn hart verwerpt - zich met zijn naaste heeft verzoend.²

¹ Jak. 5:16. Zie ook Heb. 3:13 : ziet toe op elkaar en vermaant elkaar dagelijks.

² Yoma 8. Samenvatting. Zie ook Jak. 4:8-10.

Deze notitie geeft aan dat God de nederige verzoent, maar de hoogmoedige zal weerstaan en deze uitspraak is in overeenstemming met Zijn Woord waaraan we uiteraard te allen tijde moeten toetsen. God ziet het hart dus op een heel andere manier aan. Jezus zei dat als je iemand haat, dat je dan bent als een die (in zijn hart¹) een moord pleegt of als je een andere vrouw of man aanziet om te begeren, dat je dan in je hart overspel hebt gepleegd.² Als wij liegen of anderen iets ontnemen dat niet van ons is (“stelen”) of onrecht doen, geldt dan voor gelovigen die deze zaken niet zouden rechtzetten in principe iets anders dan voor ongelovigen?³ De Bijbel zegt dat deze personen het Koninkrijk niet zullen binnengaan.

God wil dat onze hartsgesteldheid zuiver is, zodat het handelen dat voortkomt uit ons hart ook zuiver zal zijn. Als wij als collectief een heilig volk willen zijn waarmee God zich verbonden heeft, dan is zo’n jaarlijks collectief onderzoek om deze hartsgesteldheid ‘in te scherpen’ misschien niet zo’n heel slecht idee.

Dan zullen wij ook die Bruid zijn die zich in liefde maar ook in ontzag voor Hem klaar heeft gemaakt⁴ voor het bruiloftsmaal met de Bruidegom. Juist daarom mogen wij blij zijn dat Grote Verzoendag nog niet vervuld is maar dat de weg naar de hemelse Hogepriester nog steeds voor ons openstaat. Laten we daar bovenal dankbaar voor zijn.

God wil dat onze hartsgesteldheid zuiver is, zodat het handelen dat voortkomt uit ons hart ook zuiver zal zijn

---

1 Toevoeging redactie.

2 Matt. 5:28.

3 zie ook 1 Kor 6:8-10, 1 Joh 3:14-15.

4 Let wel: Op.19:7 spreekt over een actieve werkhouding.